

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVŐPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 frt.

Előfizetői helyben a kiadóhivatalban
Kutasi Imre nyomdájában, aztán
Telegdi K. Lajos és ifj. Csáky Károly
könyvkereskedéseiben, vidéken a posta-
hivatalokban.

Hirdetési díj:

öt hasábos példosor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedés történik. Helyegydíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilvántartási költségek minden sorra 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában. — Az előfizetési s hirdetési pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztői irodába cseleződnek, Fried-ház 19. sz. alatt csemezendők.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvű párthoz, és ezen párt által alapított szabadelvű körhöz tartozó polgárok tisztelettel meghívattak, hogy a holnap, folyó május hó 19-én, — azaz vasárnap, délután 4 órakor a „Bika“ éttermében tartandó értekezleten minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

Az értekezleten a külsőben levő városi bizottsági képviselőkre fognak a párt által a kijelölések, megelőzőtt eszmecserére után eszközöltetni.

Debreczen, 1878. május 18.

A debreczeni szabadelvű-párt és kör elnökségei.

Budapest, május 17.

Ha a közelmúlt pár év eseményeire visszatérünk, jogéletünkben egy igen sajtósági körülménnyel fogunk találkozni. Azt találjuk nevezetesen, hogy egy tagadhatatlan fontos intézmény az esküdtseki intézmény, melyet némelyek a művelt állam jogi fejlődésének mintegy ismérveül szoktak tekinteni. — hazánkban egyáltalában nem felelt meg valóban magasabb feladatának s a szép reményeket, melyeket létesítéséhez kötöttünk, legtöbb ízben fonák s a józan ész és igazságérzetre mintegy megdöbbentően hatott eljárásaival, csaknem egészen megsemmisíté.

Kerestük e szomorú körülmény okát, s csakhamar rátaláltunk. A tapasztalás arról győzött meg bennünket, a mit bírvala is alig merünk kimonani, hogy ez intézményre még nem vagyunk megérve.

A sajtószabadság, mely szétzörre a szellem békéit, szabad tért enged az eszme, gondolat és véleménynyilvánításnak, alig termett valahol annyi fattyuhajtást, mint épen hazánkban. Különösen a hírlapirodalomnál tapasztaltuk ezt, melynek terére oly egyének is léptek, kik csakul visszaélve a szellemi szabadság által nyújtott jogokkal, szentségtelen célokat tűztek maguk elé, s azok megvalósításáért a legalsóbb módon, a legundokabb fegyverekkel küzdöttek.

Láttuk mint moeskolják be aljas rágalommal a hóhéhar ártatlanságot, — mily lelkiismeretlenül magyarazták félre a legnemesebb törekvéseket, hitvány képmutatásnak tüntetik föl a jellemet, hazáárulásnak bélyegzik az őszellen hazasígságot, arcul verik magát az igazságot és a mi legfőbb, nyomorultul törnek az embernek legféltettebb kincse ellen is, mely nélkül pedig nincs lét, nincs élet, a becsület ellen.

És az esküdtsekek nálunk e veszélyes bajok orvoslása, gyökeres kiirtása ellen, majdnem azt lehet mondanunk, hogy nem tettek semmit. — Ujjal mutathatnánk számtalan esetre, melyben megtorlatlanul hagyták a bünt; fölmentő ítélettel tovább hagyták tényezni a társadalmat erkölcsi s politikai tekintetben megfertőző gazdaságot. Társadalmi állapotaink jövőjét illetőleg sokszor közel állunk a kétségbeeséshez, az esküdtsekek lanyhasága miatt, s hideg közönyök — melylyel az elébök vitt ügyek iránt több alkalommal

viseltek, majdnem azt hité el velünk, hogy nem élünk jogállamban.

Ily szomorú tapasztalatok után nagyon jól esett értesülnünk róla, hogy végre valahára akadt ismét egy esküdtsekk az országban, mely feltudta fogni hivatását s úgy járt el az elébe terjesztett ügyben, a mint azt a törvény, igazság és józan ész megkövetelték. Mondanunk sem kell, tudják olvasónk, hogy ez a fővárosi esküdtsekk volt, mely pár nap előtt sujtotta egy évi börtön és 500 frt pénzbírsággal az „Egyetértés“-nek egy munkatársát, kit hitványságának érte nem riasztott vissza attól, hogy ezen herostreai hírnévnek örvendő lap házában hazugságnak deklarálja szavait s g a z a s á g n a k nevezze tetteit azon férfiaknak, ki Magyarország kormányelnöki székén ülve, naponként öszül a kormányzás nehézs munkájában s a reá nehezédő hazafiai gond miatt, kiben a nemzet többségének s magának a koronás királynak is bizalma összpontosul, sőt ezel benem érve a vakmerő, nyilvánosan a miniszterelnök élete ellen való törésre igazott, mondván: „Vigyázzatok Budapest polgárai, mert Tisza Kálmán még él!”

A budapesti esküdtsekk ez eljárásában mi ama clique bűnhődésének kezdetét látjuk, melynél a jog, igazság, jellem és becsület-tyiprás megszegyenítő mestersége kenyerkeresetté lett, — s midőn elismerésünket fejezzük ki az eljárás felett, egyszersmind azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy vajha minden esküdtsekk követné a budapesti példáját, ébredne fel közönytől a szíve téve minden mellékes érdeket, — bizonyítaná be eljárásával, hogy ez intézmény csakugyan üdvös és szükséges, és hogy nálunk Magyarországon is tud élni és virágozni.

A delegatiónk — a jövő hét elején össze fognak ülni, — mert Andrássy gróf azt akarja, hogy a delegatiónk egy teljes ülést tartanak a 60 millió hitel kérdése tárgyában, még mielőtt az osztrák delegatiónk budget-bizottsága ülést tartana. Ezen ügy minisztertanácsban is tárgyalás alá került s abban történt megállapodás, hogy a delegatiónk a jövő hét elejére hivassanak össze.

Rövid hírek. — Az erdélyi részeken — mint az „E-s“-nek távirják — minden százból két ember, a szorosok erdélyi munkájához rendeltetett. Az építőszek utban vannak. — A főrendiház tegnap ülésein a vámtarifáról szóló javaslatot tárgyalták. — Albrecht főherceg máj. 15-én incognito Párisba érkezett s az osztrák és magyar kiállítást megzemlélte.

Országgyűlés.

A képviselőház máj. 16-iki ülésén a 60 millió hitel fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása véget ért. Az ellenzék részéről Mocsary Lajos, Kaas Ivor és Apponyi Albert gr. szóltak még s elnök a vitát berekesztette. Hegedűs S. előadó tartotta meg még zárbeszédét és Tisza miniszterelnök nyilatkozott, melynek hatását a házban azonnal észlelni lehetett. — a mennyiben az ellenzék egyrésze szelidülni kezdett s Úrményi Miksa vissza is vont határozati javaslatát. Helyfő azonban nem tártotta, ő meg ajánlotta a maga javaslatát. Ezután a kérdés fölvetéssel, a ház nagy többsége — a szélsőbal kivételével — a javaslatot egy általánosságban, mint részleteiben elfogadta. Ezután a napirendre kitűzött egyéb kisebb ügyek intézettek el.

A május 17-iki ülésen az igazságszolgálati

hitel, a fővárosi közmunkatanács s az osztrák államvasut közti való szerződés, a keleti vasut részvényei beváltási határidejének meghosszabbításáról szóló javaslat — vita nélkül elfogadtattak. A szeszadó javaslata tett főrendi módosítások tárgyalása alkalmával Choria Ferencz szólt, azon kérdést vetén fel, hogy volt-e joga a főrendiháznak az addó indírtk fokozására vezető adófelelőselemést kezdeményezni. A kérdésre Széll pénzügyminiszter felelt s a ház elfogadta a pénzügyi bizottságnak ide vonatkozó javaslatát, melyek a régi adófelelőselem, csak a tételt állapítja 10 kr helyett 11-ben. — Az életbeléptetési határidő július helyett szept. 1-re tűzött ki.

Külföld.

Szt.-Pétervárott csakugyan olvadozni kezdének a merev jéghegyek. A „Deutsche Zeitung“ ugyancsak Szt.-Pétervárról értesül, hogy a czár tulajdonképeni (azaz muszka) Bulgária és a souverain török birodalom között egyezményt Dél-Bulgáriát (?) kíván létre hozni. Epirust a czár Görögország részére óhajta átengedtetni, hasonlóképen a thessaliai partvidéket is; azonban Antivári mulhatatlanul Montenegro birtokában maradjon, még birodalmunk ellenzése is. A dunai végvárakra nézve a czár 14 napot engedett Totlebennek, ez idő alatt ha kell erőszakkal is megszerzendők azok.

Bolgárországnak az Aegái tengeri kiterjesztését Franciaország is ellenzi.

Bolgárorszag tekintetében csak engedne Oroszország, de Batumba annyira szerelmes, hogy attól megválni nem akar. Elhiszszük. Mert Batum kulcsa Brit-Keletindianának Persián keresztül.

Görögorszag jobban van. A czár nem látogatta meg a párisi kiállítást.

Londonban Campbell tábornok jelentette, hogy az angol önkéntesek száma már 93,036 főre rug.

Mig Vilmos császár a Potsdam melletti Babelsbergben idők, ennek parkja a közönség előtt zárván van, mi eddig nem történt.

Albrecht főherceg Párisban van. Mac-Mahonnal látogatásokat váltottak. A német trónörökös pedig az angol udvarhoz — Windsorbba utazott.

Főhívtás.

Többen óhajtván, hogy a pár év eótt létezett és a helybeli zenedével és daladával szoros viszonyban állott Zene-egylet, melynek feladata volt, a vonós zenekarral való működést egy a classicus, mint a modern-irányú zenedarabok előadásával megkezdvetetni, terjesztés és fejlesztés, a dalnokok énekét, a dalára karnéket zenével kísérni stb. — ismét életbe léptethessék: — alóirott zenede igazgatói batorságot vesz magának főhívtást intézni a vonós-zene kedvelőhez az iránt, hogy ha a fentebbi eszmét életrevalónak, pártoladónak találják, részvétüket, — illetőleg közreműködési hajlandóságukat kijelenteni s tisztelettel alóirrol, — mihamarább közölni neterhellessenek.

A tervezett zeneegylet, Hitesny Lajos zenedei tanár ur vezetése alatt, egyelőre önállólag lenne szervezendő s ideiglenesen előhívtó helyét a daleyeglet mellett, csak későbbben, megerősödése után foglalná el ismét, s gyakorlatok pedig hetenként egyszer, szombaton az esti órákban lennének megtartandók. Debreczen, május 17. 1878.

Komlóssy Lajos zenedei igazgató.

Fővárosi hírek.

Cziráký Janos gr. (ifj.) eljegyezte idős Almassy Kálmán leányát Elisét, és Cziráký Béla gr. Eszterházy László gr. leányát jun. 4-én vezeti oltárhoz. — **Kincsem** Bécsben, Hamburgban, Londonban, Franciaországban és Baden-Badenben fog versenyezni. — **Gr. Teleky Sándorné** kocsija a tegnap futtatásában menetben összetört és Tisza Kálmán, ki épen akkor ért oda, a hólygeket első zavarából kimentette. — **Bonis Sámuel** legfőbb ité-

lőszéki tanácselnök veszélyen kívül van, rövid idő múlva teljesen fölépül.

Sport.

A budapesti tavaszi löversenyek III-dik napja.

— Május 16. —

A versenynek a legszebb idő kedvezett. Jelen voltak: Tisza Kálmán miniszterelnök, Wenckheim Béla br., Széll K., Bedekovich K., b. Edelsheim-Gyulay nevével, Horváth és Fehérvári tábornokok, Lókovitz h. g. ezredes, Henneberg h. lovas ezredes, Majláth György, Tisza Lajos, gr. Szapáry Antal stb.

A Swelpsakes-ot és 500 frt lovaregyl. díjt 7 ló közül b. Matjhényi Izidor „Amaranthusa“ félhosszszal nyerte.

A Károlyi díjat 3000 trtot „Kincsem“ nyerte el gr. Henckel Hugo „Prince Giles“ I^a-jéttel.

A Károlyi díj 1525 frt Gyürky Béla „Lö-rincez“ nevű lovát lett.

Az övadék versenydíj 1000 frtot 3 ló közül gr. Feszetics Pál „Wild Rover“-e könnyen vitte el egész löhözszal.

A lovaglók akadályversenyében gr. Metternich Frigyes, Baltazzi Hector és Vacano vetek részt; — győztes lett Baltazzi Hector b. Uchtritz Zsigmond „Fanny Lear“ nevű lován.

A tavaszi utolsó verseny vasárnap d. u. 3 órakor lesz, az ezer arany pályadíjjal.

Irodalom.

Uj könyvek. A Franklin-társulat kiadásában Budapestben, újabbban megjelentek: Baka-humor az utcán, kaszárnyában és háboruban. Összegejtő a rokkant huszár. Ára füve 1 frt. Huszár humor az utcán, kaszárnyában és háboruban. Összegejtő a rokkant huszár. Ára füve 1 frt. Ifjúsági iratok tára. Az orsz. közélettanai tanáregylet megbízásából, szerkeszti Dr. Kármán Mór. IV. füzet. Tartalma: Mexico felelőzése és meghódítása. Castiloi Diaz Bernal elbelsőzése után átdolgozta Dr. Brózik Károly. Egy térképpel. Ára füve 1 frt 20 kr. Köser élecek, adomák és fájú gondolatok. Összegejtő Kóbi Kohn, ögyvédbőjtár és káplárjelölt. Ára füve 1 frt. Falusi könyvtár. 27. füzet: Gazdasági számvitel kisebb birtokok számára. Egy táblával a kiszáradt körök és társulatról. Az idevágó szakmunkák felhasználása mellett, írta Kodolányi Antal. — Ára füve 50 krajczár. — Találéonyok könyve. Ismeretek a kézműipar és háziipar mezejéről. A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. k. miniszterium megbízásából átdolgozta Freckay János. 23., 24. füzet. (III. kötet, 3. 4. füzet.) Ára füve 80 kr. — Tartalma: A természeti erők felhasználása. A leghajó. — A légszivattyú és a légneműsü vasút. — Víznyomó gépek, a szivattyú és tüzfeszekendő. — A világszemle. — A tükrözés. — A prizma és színelemzés. — A camera obscura. Történelmi könyvtár. A magyar népek és ifjúságnak ajánla. Czímkeppel. Egyegy füzet ára 40 kr. 44. füzet: Velence alapítása és fénykora. Írta dr. Lázár Gy. 45. füz. A francia forradalom története. Írta. Aldor I. 46. f. A rémuralom története. Írta. Aldor I. 47. f. A régi Egyiptom története és miveltése. Írta dr. Lázár Gy. 48. f. Görögország története nagy Sándor. Írta Aldor I. 49. f. India története. Írta dr. Lázár Gy. 50. f. Kyros és a régi persák története. Írta dr. Lázár Gy. 51. f. Phoénia története. Ír. dr. Lázár Gy. 52. füz. Kossuth Lajos élete és pályája. — Írta Aldor I.

Napi hírek.

Köszönetnyilvánítás. Vincze Viktorné urnó küldött az árvának 100 darab perczet, Török Pálné urnó 1 szezer tengeri csutkát, Czeizing Gusztáv ur 1 róf kartont, — nagy mennyiségű zernát és snórt; fogadják az árva nevében szives köszönetemet. Debreczen, 1878. máj. 18. K a e s k o v i c s n é.

Tornaügy. Folyó évi június 2-án a nagyerdőn, a lövöld helyiségében — ne adja isten, de megtörténhetik, alkalmatlan idő esetén a nagy vendéglőt is igénybe véve — tartandó évfordulati ünnepélyünkön a bálányai tisztet

A „Debreczeni Ellenőr“ tarczaja.

A szerencse pillanata.

Írta: **Hackländer F. W.**

MÁSODIK KÖTET.

Tizenkettedik fejezet.

— Barátságos lakoma. —

Néhány szökecskkel Fernow a lejárón lehaladt. — Ki őt a palota udvaron keresztül futtában látta, bizonyosan a palotában történt nagy szerencsétlenségét gyantított volna. Majd kiért az utra, melyen a vélt Krimpf elütt. Első tekintetere az utca ismét üresnek tetszett előtte. — De nem, meg is ott a járdán mozogódott valami. Fernow maga is mosolygott azon a retentő igyekezeten, a melylyel előre jutni iparkodott, a mellett azonban még is tekintettel kellett lennie azon emberekre

is, kik házaik ablakánál élvezék az est üdítő, hús légtét.

Igen, ott elül azon számalmas alak a Krimpf volt, ugyanaz, melyet a lapályon láttott; Krimpf szerencsére nem igen sietett az előre haladással.

Fernow erősen szemmel tartotta. Minden feltűnő karmozdulatánál, pedig ilyenek gyakrabban élt, attól tartott, hogy elővonya zsebéből a fényképeket és szettépi azokat — Ez esetre a tiszt elhatározá, hogy megrohanna, elveszi tőle a fényképeket és aztán fejedelmileg megjutalmazza.

Krimpf ur ám azonban nem szedte elő a képeket zsebéből, vonagló kezét ugyan olykor arcához emelé, de egyelőre egyebet nem tett. Egy ideig csak ment előre, pillant megállt egy kirakat előtt, sőt hátra is pillantott, — mintha vissza szándékoznék fordulni. Majd ismét bekanyarult egy melék utcába, — a tiszt sietett nyomába, nehogy előle valamelyik házba osonhasson.

Azonban aggályai feleslegesek voltak. — Krimpf ur nem igen mutatott hajlandóságot ez utóbbira és úgy látszott, hogy utja sem

igen sietős. Mert ide a kis utcába érve, oly módon csatangolt, — mint ki idejét kívánja agyon ütni. Itt-ott némelykor oly váratlan és hosszadalmasan állapodott meg egyik-másik hely előtt, hogy a tisztnek ugyancsak ügyelnie kellett arra, hogy hátramaradásával feltűnése ne keltsen. Végre azonban a kapitány elérkezettnek látta az időt arra, hogy határozzon. Lehet, hogy Krimpf órákig sietelgált ilyenén módon, a mi pedig végre is unalmassá válhattott volna.

A kapitány már előzőleg is változtatott a saját külsején, azaz könnyű fölöltőjét, melyet frakkján kívül viselt lehetőleg rendetlenül összegombolta, keztyűit levette és divatosan fölűttött haját kezével össze-vissza borzolta. Midőn pedig a kis ember egy elémiszterkereskedés előtt, melynek kirakatában néhány légszeszláng fénye mellett különféle étárak a legizletesebben kínákoztak, megállt és érdek-lődve, bár némileg komor tekintettel esüngött a sodarokon, — különféle alakú, nagyságu és színű hurkákon és ékes díszöveken, melyek egy kedélyes családi jelenet különböző zstradé-rétegzésél a leppompásabban volt ábrázolva,

Fernow terve kivételre az alkalmas perczet elérkezettnek véite. — Egészen közel lépett Krimphez, úgy, hogy ez szükségképen hátrafordult, ekkor a kapitány megemlé fovegét és tetszetős hangon így szólt:

„Bocsásson meg alkalmatlanokodásomért, nincs ezen bolttal egy étterem is összekötésben. hol jó vacsorát kaphatna az ember? Krimpf ur némileg mogorván nézett a kérdés-kördőre, aztán az ajtó fölötti kivilágitott csmintáblára mutatott, melyről tisztán volt leolvasható e szó: Vendéglő.

„Engedelmet kérek, ezt nem vettem észre“ mondá a másik lekötélve; „mert különben szükségtelen kérdészkördésemmel föl nem tartóztatam volna.“

„Föl épen nem tartóztatott“ felelé a kisdandó férfi, „elfoglaltságom ez óra szerint nem nagy, kedvtelésből sétálgtatok.“

„Ugy meg vagyok nyugtatva“ mondá a másik, „és most megkísérlem, mire képes e vendéglő konyhája, pinczéje.“ Krimpf uram olyan arcot vágott, mintha az efével ő is szeretne megpróbálkozni.

„Előbb azonban tudni óhajtom hogy hány

(Folyt. köv.)

